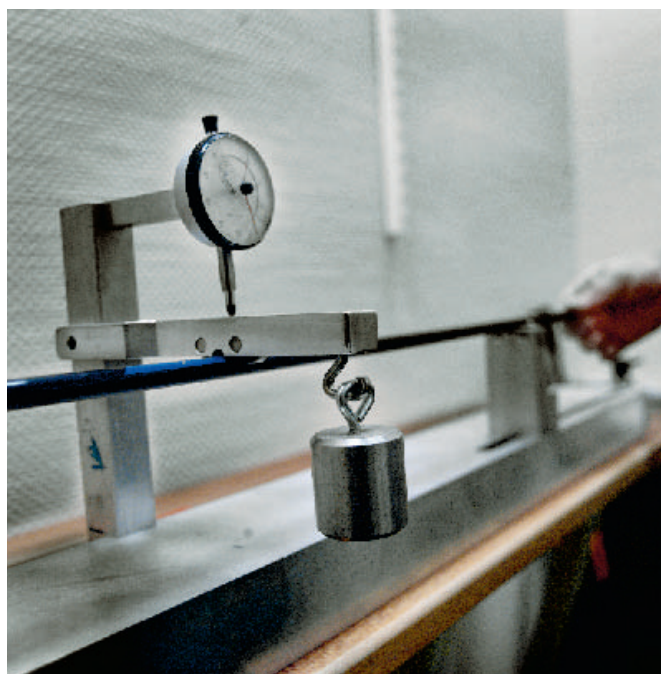

Skräddarsytt – ett hantverk

De är passionerade hantverkare som ger sitt yttersta för att skapa den perfekta klubban åt dig. **Eric Franzén** styrde stegen mot en klubbmakare för att ta reda på vad custom fitting innebär i praktiken.

Skräddarsytt – ett hantverk

I marknadsföringen får vi reda på att proffsen spelar med en viss modell tack vare klubbans fantastiska egenskaper. Om man förbiser det självklara faktumet att spelaren fått bra betalt för att säga detta levererar budskapet fortfarande bara halva sanningen. För oavsett vilken modellbeteckning som präglats in på klubborna som skramlar i bagen på caddiens axlar, är det inte samma klubbor som du och jag köper direkt från butikens hylla.

Varje år spenderar spelarna på de större tourerna dagar i klubbfabrikanternas testcenter. Slag efter slag med olika prototypklubbor registrerar värden som sedan ligger till grund för att anpassa utrustningen efter spelarens individuella egenskaper.

För oss handicapspelare har custom fitting under åren utvecklats till ett brett begrepp. Vi behöver i dag inte lämna hemmet för att göra en statisk utprov-

ning av klubbor och skaft på någon tillverkarens webbsida. Och ute i verkliga livet kan många återförsäljare guida oss fram till rätt styvhetsgrad på skaft genom att mäta hur snabbt klubban svingas samt korrigera klubbarnas lie efter att några bollar slagits med tejp under klubbhuvudet.

Jakten på den optimala utrustningen stannar dock inte där. Den som vill gå hela vägen i sökandet efter klubbor som exakt matchar kroppsliga och spelmässiga förutsättningar hamnar förr eller senare hos en klubbmakare.

En värld där knappt mätbara värden spelar roll.

En värld där några gram kan förädla eller förstöra en klubbas egenskaper.

En värld där materialet kan göra dig till en bättre golfare.

Detta åskådliggörs när jag själv står med en järnfemla i händerna i en gammal postlokal i Helenelunds centrum utanför Stockholm. Hos Brejans AB radas hundratals testklubbor upp längs väggarna i rummet där den praktiska delen av utprovningsprocessen sker.

– Nu börjar vi närma oss, konstaterar

Breit "Brejan" Olsson nerböjd över värdena som registreras på datorskärmen.

En halvtimme tidigare inleddes utprovningen över en kopp kaffe. Ett antal frågor om hur långt vissa klubbor slås, eventuella fysiska skador samt hur jag vill att utrustningen ska uppträda besvaras. Breit ber mig sedan greppa en av mina egna klubbor.

– Du bör absolut prova större grepp, lyder den omedelbara domen.

Att just Breit Olsson blivit klubbmakare ter sig kanske logiskt. Under hans tidigare karriär som elitspelare i bowling märkte han vilka små skillnader som kunde påverka klotets materiella egenskaper. När Breit väl började spela golf dröjde det därför inte länge innan han väl byggde sina egna klubbor. Efter en trafikolycka, som orsakade en whiplashskada, växte intresset för klubbyggandet, som också blev en del av rehabiliteringsprocessen.

När möjligheten sedan dök upp åkte Breit över till USA där han genomförde ett antal utbildningar inom området. Nu har han åtta år som professionell klubbmakare i resumén, varav fyra år i lokaler-

► Extra vikter på något gram kan förändra en klubbas egenskaper totalt.

Skräddarsytt – ett hantverk

na i Helenelund, och är i full gång med att bygga ut sin verkstad.

Vägg i vägg mot det arbetsrum som Breit växt ur står den bollflyktsmonitor som jag svingar framför. Det är en kamera som mäter utgångsvinkel, hastighet och spinttal på bollarna innan de slår in

i nätet på väggen. Första steget i den praktiska delen av utprovningen är att skicka i väg ett antal bollar med mina egna klubbor.

– Jag mäter dina nuvarande klubbor för att få en bild av vad de egentligen kan göra och sedan ser vi hur du slår och vilka värden som din sving genererar. Jag måste alltid ställa motfrågor för att se att vi är på rätt väg. Att vi verkligen förstår varandra och har en bra kommunikation krävs för att hitta rätt fram till det som du

anser vara rätt känsla i klubborna, säger Breit Olsson.

Det är ett brett spektrum av golfare som under åren passerat revy framför Brejans bollflyktsmonitor. Majoriteten uppskattas vara män som har mellan 10 och 18 i handicap. Kundregistret innehåller givetvis även tourspelare, och låg- och höghandicappare. Självt anser Breit att fler nybörjare borde kunna dra nytta av custom fitting.

– Att exempelvis balansera en klubba

Ett tunt färglager
på klubbhuvudet
ger klara besked
om hur du egentli-
gen träffar bollen.

är inte handicaprelaterat. Det fungerar på hela registret av golfare. När man börjar spela är det viktigt att man får rätt längd, vikt, balans och grepptjocklek på klubborna. Man slipper då lära sig med utrustning som kan skapa vanor som är till nackdel genom hela golfkarriären, säger Breit Olsson.

MINA EGNA KLUBBOR har lagts undan. Baserat på uppmätta data om bollhastighet, utgångsvinkel och svingspår har Breit tagit fram ett par testklubbor som jag nu slår bollar med. För att hitta rätt motstånd i svingens hävstänger har Breit kommit fram till att skaftets vikt samt balansen i mina nuvarande klubbor måste ändras. Jag får därför prova en järnfem-ma med den skaftvikt som eftersöks.

Två remsor med blytejp på fem gram vardera appliceras sedan på greppet för att justera balansen. Träffbilderna flyttas genast ut mot klubbhuvudets tå och Breit hänger på en plastring som förändrar vikten med 1,3 gram nere vid skaftets infästning. 1,3 gram kan väl inte betyda något, tänker jag och singlar klubban mot bollen.

Balansen har dock rubbats helt och den tidigare hyfsat sköna testklubban biter nu helt oresonligt ifrån med en serie distinkt orena träffar. Jag stirrar med tom blick på den förhatliga plast-

ringen och lyssnar på Breits förklarande ord.

– En människa har sin individuella kroppsbyggnad, mängd muskler, rörlighet och tempo. Därför måste utrustningen byggas efter dessa förutsättningar för att man ska kunna svinga klubban likadant från gång till gång. Stämmer inte utrustningens belastning så att du kan generera en viss mängd energi i förhållande till den kropp som du har, så har du en klart sämre möjlighet att kunna repetera svingen och förflytta bollen på ett konsekvent sätt.

För Breit och övriga klubbmakare är timmarna över arbetsborden i verkstaden bara en del av arbetet. Kunskapen inom området uppdateras ständigt och varje klubbyggare utvecklar med åren egna grepp inom hantverket. Mecka för industrin kring skraddarsydd golfklubbor är USA, dit Breit åker minst en gång om året för att fördjupa sig i nya rön. Där träffar han också sin mentor Mike Dougan som på hög nivå arbetar med forskning och produktutveckling inom golfutrustning. På hemmaplan läggs också mycket tid på att provslå, testa och mäta ny utrustning.

– Det är viktigt att gå till botten med hur komponenterna är uppbyggda, vikta och vilka egenskaper de har. Det krävs för att kunna matcha rätt skaft med rätt

◀ Frekvensmätning av skaften säkerställer att klubborna uppträder lika genom hela setet. ▶

LÅT OSS PRESENTERA VÅRA G2 HL (HIGH LAUNCH) JÄRN

Ett fantastiskt alternativ till de traditionella långa järnen där den extra breda sulan gör klubban oerhört lättspelad. HL järnen ger dig alla förutsättningar du behöver för att slå bollen både högre och längre. Säljes separat eller tillsammans med set.

Testa dem - du kommer att förstå vad vi menar!

För mer info besök din golfshop eller www.pingeurope.com

PING
play: YOUR BEST™

Skräddarsytt – ett hantverk

huvud. Varje år tillbringar jag åtskilliga timmar med att gå igenom ny utrustning för att sedan kunna bilda mig en uppfattning om vad som är värt att jobba med.

I sortimentet av klubbhuvuden och skaft som Breit och hans kolleger arbetar med lyser ofta de större märkena med sin frånvaro. I stället är det så kallade eftermarknadskomponenter som byggs samman till färdiga klubbor. Leverantörer som KZG, Tom Wishon Golf och SMT har egna utvecklingsavdelningar som under åren tagit fram innovativa produkter som sedan fångats upp av de mer namnkunniga jättarna. Även om Breit också modifierar kundernas färdigbyggda set ser han dock en återkommande brist i de produkter som vi köper direkt från golfbutikernas hyllor.

– Skaften är i många fall den svaga punkten. Ibland är de väldigt inkonsekvent byggda och generellt av lite sämre kvalitet än motsvarande alternativ på eftermarknaden. Om du provar en demo-klubba är det inte säkert att skafte på den klubba som du sedan köper uppträder likadant och ger samma känsla.

PLASTRINGEN PÅ 1,3 GRAM har förflyttats på behörigt avstånd från testklubban som jag använder. En av remsorna med fem gram blytejp har också tagits bort från greppet. Resultatet är markant. Det tunna färglager som sprejats på bladet visar en stabil träffbild i mitten av klubbhuvudet. Breit behöver dock inte titta på klubban för att konstatera detta. I hans datorprogram har måttet av energi som överförs från klubba till boll ökat rejält. I mitt smått exalterade tillstånd vevar jag på lite extra. Något som givetvis straffar sig med tunnare träffar. Avtrycken i färgen på klubbhuvudet visar dock att jag fortfarande träffar bollen inom samma område, om än lite mer nedåt på bladet. Ett faktum som visar att klubban börjat arbeta efter de individuella krafter och motstånd som skapas i min sving och inte tvärtom.

Några frågetecken existerar dock fortfarande för mig.

Vad händer med balansen i skräddarsydda klubbor om jag lägger om svingen?

Vad händer om helvetet faktiskt fryser till is och jag börjar styrketräna fem dagar i veckan?

– En medelålders golfare som lägger om svingen och går från tio till fem i handicap genererar i stort sett ändå samma värden, försäkrar Breit. Det skiljer väldigt lite. Jag har mätt tourspelare som pressat på gym i två år och det har i stort sett inte hänt någonting kring de elementära värdena – längd, vikt och balans. De egenskaperna förändras inte om du inte byter kropp.

UTPROVNINGEN ÄR FÄRDIG. Breit behöver bara förflytta sig ett 20-tal steg för att inleda den primära delen i klubbyggandets hantverk. I det ena av två rum som utgör Brejans verkstad upptas golvutrymmet till stor del av olika maskiner som avläser detaljerade mätvärden från utrustningens komponenter.

Det generella syftet är perfektion och utrymmet för kompromisser är minimalt.

Att limma ihop klubbhuvud, skaft och grepp klarar egentligen vem som helst av hemma vid köksbordet. För en klubbyggare är dock hantverket mycket mer vidsträckt. Breit frekvensmäter varje skaft individuellt i tre olika zoner. Detta för att säkerställa att varje klubba uppträder lika. Eftersom skaft inte är exakt helt runda i

omkrets används även "spine matching" för att öka klubbans precision. En metod där ett mätinstrument identifierar skaftets mjuka sida som sedan placeras rakt mot målets riktning. I verkstaden finns också en maskin som mäter klubbans tröghetsmoment, ett värde som i enkla termer anger motståndet som klubban alstrar i svingen.

– Ett genombrott som innebär att man kommer ytterligare ett steg mot att exakt matcha klubborna genom setet mot spelarens egenskaper, hävdar Breit.

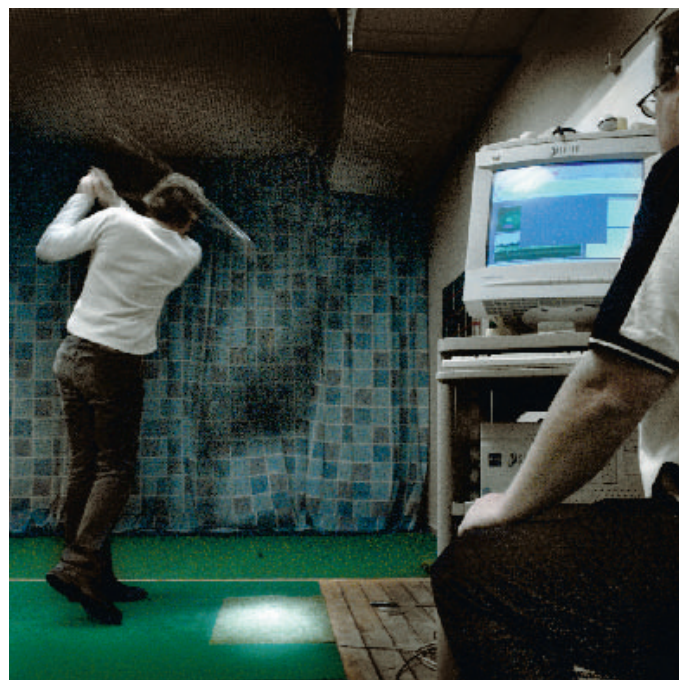
Men när klubbmakarens vardag sträcker sig bortom materialen och teknologins möjligheter finns det fortfarande vissa områden som kan förbättras. Breit tror att en tydligare kommunikation mellan klubbmakare och pro skulle gynna alla parter i slutänden.

– Egentligen strävar jag och pron efter exakt samma sak. Vi vill hjälpa golfaren att utvecklas på golfbanan och få dem att uppnå sina mål. Om jag och pron jobbar på var sin sida kan det uppstå ett glapp där vi missar den röda tråden i golfarens vidare utveckling.

Han ger även ett exempel på hur detta kan fungera i praktiken.

– Ett pro skickade hit en dam som hade runt 50 i handicap. Han hade provat allt utan att få henne att lyckas flyga bollen någorlunda. Efter utprovnigen

► **Utprovning framför bolflyktsmonitorn – en höghastighetskamera som tar tre bilder av bollen direkt efter träffen.**

Mätning av klubbornas tröghetsmoment är enligt Breit Olsson ett betydande steg på vägen mot att bygga set som rakt igenom exakt matchar spelarens egenskaper.

byggde jag en ny träklubba till henne så att hon skulle kunna få upp bollen och få ut längd. Någon vecka senare hade hon gått under officiell handicap. Hon behövde ha en klubba som hon kunde svinga runt ordentligt. Jag gjorde en kortare träklubba med mycket loft med korrekt vikt och balans. Det blev första steget mot att

hon kunde börja bygga muskelminne och utveckla sitt spel.

Med andra ord skriver du under på att rätt utrustning kan göra dig till en bättre golfare?

– Golf är en materialsport. Det råder ingen tvekan om detta. Jag förstörde egenskaperna i den klubba som du sving-

ade med genom att hänga på 1,3 gram. Att ha rätt utrustning är brutalt viktigt. Man behöver inte göra golf svårare än vad det är, konstaterar Breit Olsson.

Text: **ERIC FRANZÉN**

Foto: **STEFAN EK**